

S.S.C MODEL PAPER - SOCIAL STUDIES

(English Version)
Part - A and B
Class : X
(Max. Marks: 80)
Time: 3-00 Hrs.

Instructions:

- 1) Read the questions carefully, understand them and answer.
- 2) Write the answers for the questions in Part - A in the given answer booklet.
- 3) Part - A consists of I, II and III sections
- 4) Attach PART - B to PART - A answer booklet.
- 5) Write the answers clearly duly following the instructions given for each section.
- 6) Attach the given India and World maps to PART - A answer booklet.

PART - A [Marks: 60]
[Time: 2-30Hrs.]
SECTION - I
6 x 2 = 12M

Note:
1) Answer ALL the questions.
2) Answer each question in 3-4 sentences.
3) Each questions carries 2 Marks.

1. Write any two differences on Eastern Coastal Plains and Western Coastal Plains.
2. What are the reasons for 1969 agitation?
3. How would you say Indian companies benefitted with Globalization at present?
4. What qualities do you like Dr. B. R. Ambedkar? Why?
5. Draw the outline map of Telangana and identify the birth place of Prof. Jayashankar.

6. Observe the given table below and answer the following Questions?

Contribution of organized and unorganized sectors		
Sector	Employment	Contribution (% of total)
Organised	8	50
Unorganised	92	50
Total	100	100

a) What does the table represent?
b) In which sector are the most employed?

SECTION - II
6 x 4 = 24M
Note:
1) Answer ALL the questions.
2) Answer each question in 5-6 sentences.
3) Each questions carries 4 Marks.

7. What are the factors of Production and explain any one of them?
8. Discuss the reasons for the partition of the country?
9. Read the following paragraph, understand and comment on it?
Even small parties tried to gain undue advantage as the withdrawal of their support could cause the fall of the government.

Sometimes this also caused 'policy paralysis' - as the coalition could not implement any policy which called for serious change for fear of withdrawal of support by one or the other partners.

Part - B
Class : X
(Max. Marks: 20)
Time: 30 Min.

Instructions:
1) Answer all the questions.
2) Each question carries 1 mark.
3) In this section there are 4 options (A/B/C/D) to each question.
Choose the appropriate answer and write the answer in the brackets given against the question.

- 4) Part - B must be attached to the answer booklet of Part - A.
- 5) Marks are not given to corrected, dismissed or erased answers.
1. Which of the following is not a feature of the organized sector?
a) Exploitation of workers
b) Fixed salaries
c) Fixed working hours
d) Paid leaves.
2. Climate of an area is influenced by
a) Relief altitude
b) Latitudes, Longitudes
c) Location, Population
d) Population, Latitude
3. Which of the following is not located Eastern ghats?
a) Velikondas
b) Palakondas
c) Seshachalam
d) Palani Hills
4. Arrange the following from lowest highest in sex ratio?
1) Kerala 2) Punjab 3) Telangana
a) 1, 2, 3 b) 3, 2, 1
c) 2, 3, 1 d) 3, 1, 2
5. Which of the following does not represent international migration?
a) Migration of skilled people to Saudi
b) Migration of people from Bihar to Punjab.
c) Migration of people from India to China
d) Migration of softwares from India to USA.
6. One of the following belongs to Internal drainage river?
a) The river Luni
b) The river Narmada
c) The river Tapad
d) The river Ganga
7. Which of the following is an example of a trade barrier?
a) Foreign investment
b) Delay of goods
c) imposition of tax on imports
d) Imposition of tax on exports
8. Choose wrong pair from given below?
a) Organic State - Assam
b) Chipko movement - Uttarakhand
c) Sardar Sarovar - River Narmada
d) Madhya Pradesh - Digvijay Singh
9. Result of Globalisation?
a) Competition increases among countries.
b) Getting profits for small producers.
c) Reduced relation between countries
d) Scarcity of goods.
10. The correct order of following incidents?
1. The great depression
2. India getting freedom
3. Enabling Act.
4. The civil war in Russia
a) 4, 1, 3, 2
b) 1, 3, 4, 2
c) 2, 3, 4, 1
d) 4, 3, 2, 1
11. This is not related to the people of Republic of China?
a) Country-level land reforms committee.
b) 'New Democracy' Principle
c) Adult peasant movement.
d) Comintern
12. The three 'R's with reference to "The New Deal"?
a) Racism, Revolution, Religion
b) Rural, Reform, Revolution

11. Prepare a Pamphlet on environmental awareness?
12. Locate the following on the outline map of India?
1) Thar Desert
2) River Godavari
3) Indian Standard Meridian
4) The state where the schooling revolution

SECTION - III
4 x 6 = 24M
Note:
1) Answer any FOUR questions.
2) Answer each question in 8 - 10 sentences.
3) Each questions carries 6 Marks.

13. What are the impacts of the great economic depression on Germany and what measures taken by the country?
14. Describe the mechanism of Monsoons?
15. Read the following paragraph and comment on it?
Today, this is the major source of water for people. When there is so much extraction, it affects others in connected areas. it affects the stock of water these would be available for future generations. Therefore, on can't allow individual landowners to extract as much water as they wish from their land. There should be some restrictions. These restrictions will be acceptable if we

c) Relief, Recovery, Reform
d) Religion, Reform, Recovery

13. Which demand was NOT related to the Royal Indian Navy Strike?
a) Bad food
b) Behaviour of their British Officers.
c) Release of INA prisoners.
d) Promotions.

14. "Universal Adult Franchise" means?
a) Right to Education
b) Right of Vote
c) Right of Freedom
d) Right of Life.

15. Which type of government system does India follow?
a) Presidential system
b) Monarchy system
c) Central system
d) Parliamentary system

16. Mahatma Gandhi decided to launch his third major movement against British rule?
a) Champaran
b) Vande Mataram Movement
c) Quit India Movement
d) Non-Cooperation Movement

17. Political party which dominated the anti-Hindi agitation was
a) Assom Gana Parishad
b) Siromani Akali Dal
c) Dravida Munnetra Kazhagam
d) Shivasena

18. Article 356 of Indian Constitution is related to the following?
a) The election of President
b) Amendments in Constitution
c) President's rule
d) Elections in the states.

19. Nirmala Sitharaman is currently which central cabinet minister?
a) Finance Minister
b) Education Minister
c) Railway Minister
d) Home Minister

20. The Present Governor of Reserve Bank of India?
a) Shakti Kanth Das
b) Rajiv Kumar
c) Sanjay Malhotra
d) Y.V. Chandra Chud

Answers:
1-a 2-a 3-d 4-c
5-b 6- a 7-c 8-a
9-a 10-a 11-d 12-c
13-d 14-b 15-d 16-c
17-c 18-c 19-a 20-c

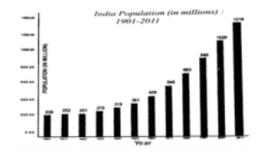
విద్య, ఉద్యోగ సమాచారం
ఎన్.సి.సి.వి.ఎల్.లో..
స్టూడియల్ పవర్ కార్యక్రమం అభివృద్ధి
విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే విధంగా
శ్రీశ్రీ ప్రకటన విడుదలైంది.
● మొత్తం ఖాళీలు: 391
● పోస్టులు: సైబిటికల్ అసిస్టెంట్, స్టయిండర్ట్ ట్రేనింగు, అసిస్టెంట్, నర్స్
● దరఖాస్తు: ఆన్లైన్లో
● చివరితేదీ: ఏప్రిల్ 1
● వెబ్సైట్: <https://www.npcilcareers.co.in>

సీకావల్లో...
మరింత కనీసం నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు

first delink the connection between ownership of land and water drawn from the underground system through tube wells on the land.

16. Observe the following graph and analyse it. India population (in Millions) 1901 - 2011?

17. Give suggestions to prevent migration of people?
18. Locate the following on the outline map of the World?
1) Germany 2) Israel
3) Japan 4) Poland
5) Geneva
6) The country associated with the Dr. Martin Luther King Junior

డాక్టర్. రావల్ గణపతి
పార్లమెంటు కార్యదర్శి & విజయ నిపుణులు
హైదరాబాద్
9963221590

a) Shakti Kanth Das
b) Rajiv Kumar
c) Sanjay Malhotra
d) Y.V. Chandra Chud

విద్య, ఉద్యోగ సమాచారం
ఎన్.సి.సి.వి.ఎల్.లో..
స్టూడియల్ పవర్ కార్యక్రమం అభివృద్ధి
విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే విధంగా
శ్రీశ్రీ ప్రకటన విడుదలైంది.
● మొత్తం ఖాళీలు: 391
● పోస్టులు: సైబిటికల్ అసిస్టెంట్, స్టయిండర్ట్ ట్రేనింగు, అసిస్టెంట్, నర్స్
● దరఖాస్తు: ఆన్లైన్లో
● చివరితేదీ: ఏప్రిల్ 1
● వెబ్సైట్: <https://www.npcilcareers.co.in>

సీకావల్లో...
మరింత కనీసం నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు

ఎన్.సి.సి.వి.ఎల్.లో..
స్టూడియల్ పవర్ కార్యక్రమం అభివృద్ధి
విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే విధంగా
శ్రీశ్రీ ప్రకటన విడుదలైంది.
● మొత్తం ఖాళీలు: 391
● పోస్టులు: సైబిటికల్ అసిస్టెంట్, స్టయిండర్ట్ ట్రేనింగు, అసిస్టెంట్, నర్స్
● దరఖాస్తు: ఆన్లైన్లో
● చివరితేదీ: ఏప్రిల్ 1
● వెబ్సైట్: <https://www.npcilcareers.co.in>

సీకావల్లో...
మరింత కనీసం నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు

ఎన్.సి.సి.వి.ఎల్.లో..
స్టూడియల్ పవర్ కార్యక్రమం అభివృద్ధి
విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే విధంగా
శ్రీశ్రీ ప్రకటన విడుదలైంది.
● మొత్తం ఖాళీలు: 391
● పోస్టులు: సైబిటికల్ అసిస్టెంట్, స్టయిండర్ట్ ట్రేనింగు, అసిస్టెంట్, నర్స్
● దరఖాస్తు: ఆన్లైన్లో
● చివరితేదీ: ఏప్రిల్ 1
● వెబ్సైట్: <https://www.npcilcareers.co.in>

సీకావల్లో...
మరింత కనీసం నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు
సీకావల్లో నిర్ణయించిన అభ్యర్థులకు

ఎన్.సి.సి.వి.ఎల్.లో..
స్టూడియల్ పవర్ కార్యక్రమం అభివృద్ధి
విద్యార్థులకు ఉపయోగపడే విధంగా
శ్రీశ్రీ ప్రకటన విడుదలైంది.
● మొత్తం ఖాళీలు: 391
● పోస్టులు: సైబిటికల్ అసిస్టెంట్, స్టయిండర్ట్ ట్రేనింగు, అసిస్టెంట్, నర్స్
● దరఖాస్తు: ఆన్లైన్లో
● చివరితేదీ: ఏప్రిల్ 1
● వెబ్సైట్: <https://www.npcilcareers.co.in>

- పర్యావరణం అనే పదం Environ అనే ప్రాంత పదం నుంచి ఉద్భవించింది.
- ప్రాంత భాషలో Environ అంటే 'చుట్టూ ఆవరించి ఉన్న ఆనందం'.
- పర్యావరణాన్ని 4 రకాలుగా విభజించారు
1. శిలాపరణం 2. జలాపరణం
3. వాతాపరణం 4. భూప్రాపరణం
- భూమి ఉపరితలాన్ని భూపటలం (Crust) అంటారు. Crustలో అత్యధికంగా ఉండే మూలకం ఆక్సిజన్ భూగోళంలో 2/3వ వంతు సముద్రాలు, మహాసముద్రాలు ఆక్రమించుకొని ఉన్నాయి.
- భూగోళ వీక్షణంలో ఉన్న మొత్తం నీటిలో సముద్రాల్లో ఉన్న నీటి శాతం 97.3 శాతం
- మొత్తం భూగోళంపై ఉన్న మంచినీరు 2.7 శాతం
- భూ ఉపరితలంపై దుప్పటి వంటిది - వాతాపరణం
- వాతాపరణంలో ఉండే ముఖ్య వాయువులు
● నైట్రోజన్ 78.08 శాతం
● ఆక్సిజన్ 20.94 శాతం
● ఆర్గాన్ 0.93 శాతం
● కార్బన్ డయాక్సైడ్ 0.03 శాతం
● నీయోన్ 0.0018 శాతం
- భూ ఉపరితలంపై ఉన్న వాతాపరణ పౌర సుద్రోహాన్ని (పరివర్తన ఆవరణం) అంటారు. ఇది భూ ఉపరితలం నుంచి 11 కి.మీ పై వరకు విస్తరించి ఉంటుంది.

90 శాతం వాతాపరణం డ్రోపోస్ఫియర్ లో ఉంటుంది. కాబట్టి జీవుల మనుగడకు అత్యంత ముఖ్యమైనది. డ్రోహాస్ఫియర్లో భూ ఉపరితలం నుంచి పైకి పోయేకొలది ప్రతి కిలోమీటర్ కు 6 డిగ్రీ సెంటీగ్రేడ్ ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతూ ఉంటుంది లేదా ప్రతి 185 మీటర్ల ఎత్తుకు వెళ్లేకొలది 1 డిగ్రీ సెంటీగ్రేడ్ చొప్పున ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతూ ఉంటుంది. దీన్నే 'సాధారణ క్షీణణా క్రమం' అంటారు.

వాతాపరణంలోని రెండో పాదం స్ట్రాటోస్ఫియర్ అంటారు. ఈ పాదం భూమి ఉపరితలం నుంచి 39 కి.మీ పై ఉంటుంది. స్ట్రాటోస్ఫియర్లో జీవరాశులను అతిపెద్ద లోహాక కిరణాల నుంచి రక్షించే ఓజోన్ పొర ఉంటుంది.

పర్యావరణం కాలుష్యం
● వాతాపరణంలో భౌతిక, రసాయనిక, జీవ విధానంలో వచ్చే అసహజస్థిర మార్పునే పర్యావరణ కాలుష్యం అంటారు.

జీవ విచ్ఛిన్నం కాని కాలుష్య కారకాలు
● ఇవి ప్రకృతిలో విచ్ఛిన్నం చెందవు లేదా కొద్ది కాలం తరువాత నెమ్మదిగా విచ్ఛిన్నం చెందుతాయి. ఇవి మనం జీవించే పరిసరాల్లో పేరుకుపోయి కాలుష్యానికి కారణమవుతాయి.

ఉదా : అల్కాయిమినియం క్యాన్సర్, ప్లాస్టిక్, పారిశుధ్య మొదలైనవి.
జీవ విచ్ఛిన్నం చెందే కాలుష్య కారకాలు
● పరిసరాల్లో ఉండే విచ్ఛిన్నకారుల ప్రభావం ద్వారా విచ్ఛిన్నం చెందే కాలుష్య కారకాలు

ఉదా: కాగితం, తోలు, మురుగు మొదలైనవి.
ముఖ్యమైన కాలుష్యాలు
1. వాయు కాలుష్యం 2. జల కాలుష్యం
3. నేల కాలుష్యం
4. ద్వీప కాలుష్యం
5. సముద్ర కాలుష్యం
6. భద్రత కాలుష్యం

వాయు కాలుష్యం
● జీవులకు హాని కలిగించే విధంగా గాలిలో వివిధ అపాయక వాయువులు చేరడం వల్ల వచ్చే మార్పునే వాయు కాలుష్యం అంటారు.

వాయు కాలుష్య కారకాలను రెండు రకాలుగా వర్గీకరించారు.
1. ప్రాథమిక కాలుష్య కారకాలు
2. ద్వితీయ కాలుష్య కారకాలు

ఉదా : Carbon Monoxide (co), Oxides of Nitrogen, Oxides of Sulphur, Hydrocarbons, Radio active కారకాలు

కార్బన్ మోనాక్సైడ్, నైట్రోజన్ ఆక్సైడ్, సల్ఫర్ ఆక్సైడ్, రేడియో ధర్మక వదార్థాలు ద్వితీయ కాలుష్య కారకాలు
● (Secondary Pollutants) ఈ కాలుష్య కారకాలు ప్రాథమిక కాలుష్య కారకాలతో కలిసి వాయు కాలుష్యం చేస్తాయి.

ఉదా : ఓజోన్, (O₃), మోనోక్సైబైల్ నైట్రేట్ (PAN) పోలోకామికల్ స్మాగ్ వాయు కాలుష్య కారకాలు
● మానవ సంబంధ కారణాలు
● అగ్ని పర్వతాలు విసోఫోషన్, అడవుల్లో కార్బన్ డయాక్సైడ్, సముద్రపు ఉప్పుకోటిల్లు, వివిధ జంతువులు, పోతే కెమికల్ రియాక్టర్లు (కాంతి రసాయన చర్యలు), హరిత రేణువులు సహజంగా వాయు కాలుష్యాన్ని కలిగిస్తాయి.

మానవ సంబంధ కారణాలు
● మానవులు వివిధ పరిశ్రమల స్థాపన, ధర్మక వదార్థం, ఎరువుల కర్మాగారాలు, బట్టల తయారీ, రసాయన పదార్థాల తయారీ, పేపర్ మొదలైన పరి

శ్రమల ద్వారా వాయు కాలుష్యాన్ని కలిగిస్తున్నారు.
● వాహనాలు అధికంగా కార్బన్ వాయు కాలుష్యాన్ని కలిగిస్తున్నాయి.
● వాహనాలు అత్యధికంగా కార్బన్ మోనాక్సైడ్ (77 శాతం)ను విడుదల చేస్తాయి.
● వాహనాలు ఉత్పత్తి చేసే కాలుష్య కారకాల్లో నైట్రోజన్ ఆక్సైడ్స్ 8 శాతం, హైడ్రోకార్బన్స్ 14 శాతం ఉంటాయి.
● ముఖ్యమైన ఇండోర్ వాయు కాలుష్య కారకం 'రెడాన్ గ్యాస్'.
వాయు కాలుష్యాన్ని కలిగించే ముఖ్యమైన వాయువులు
● కార్బన్ మోనాక్సైడ్, కార్బన్ డయాక్సైడ్, సల్ఫర్ డయాక్సైడ్, సల్ఫర్ ట్రి ఆక్సైడ్, నైట్రోజన్ ఆక్సైడ్స్, హైడ్రోజన్ సల్ఫైడ్, అమోనియా, ఆర్గెనైడ్స్, హైడ్రోకార్బన్స్, పదార్థ రేణువులు
● 10 మైక్రోగ్రాం పేపర్ పరిమాణం ఉన్న సూక్ష్మ పదార్థ రేణువులు తీవ్ర స్థాయి వాయు కాలుష్యానికి కారణమవుతున్నాయి.

దుమ్ము
● దుమ్ము 1 మ్యూసింబల్ ఏబ్జి... m. నుంచి 200 మ్యూసింబల్. m. పరిమాణం వరకు ఉంటుంది. దుమ్ము సహజంగా ఏర్పడుతుంది. శిలలు, నేల కోత కారణంగా దుమ్ము ఏర్పడుతుంది.
● స్ట్రోన్ ట్రైమింగ్ల ద్వారా కృత్రిమంగా కూడా ఏర్పడుతుంది.
● దుమ్ము వల్ల కళ్ళు, శ్వాసకోశ సంబంధిత వ్యాధులు ఏర్పడుతాయి.

పరిసరాల పరిశ్రమల నుంచి విడుదలవుతుంది. వాటి సంబంధిత లోహాలు, బుద్ధి మాంద్యం ఏర్పడటం, చిరాకం, కోసం, శరీరంపై హానికరమైన ఏర్పడటం, 'మిని మెటా' వంటి వ్యాధులు సంభవించడం జరుగుతుంది.

లేడ
● లేడేడ్ పెట్రోల్ నుండి ఉద్భవించే వల్ల విడుదలయ్యే పాగ వాయువు ద్వారా వాతాపరణంలోకి చేరుతుంది.
● మెడలు, కేంద్ర నాడీ వ్యవస్థ, కిడ్నీలు దెబ్బ తినడం, అలోపన పరిణామం మూలకం మొదలైన లోహాలు ఏర్పడుతాయి.
కాడ్మియం
● పరిశ్రమల నుంచి వాతాపరణంలోకి

మినియోగం అధిక కావడం వల్ల వాతాపరణంలోకి చేరుతుంది. మినియోజన్ ఆక్సైడ్, దూహం కాని హైడ్రోకార్బన్స్ విడుదల చేసే కలిసి కాంతి రసాయన చర్యల్లో పాల్గొనడం వల్ల దీన్ని 'కాంతి రసాయన పాగ మంచు' అని పిలుస్తారు.
● వాహనాలు ఉత్పత్తి చేసే కాలుష్య కారకాల్లో నైట్రోజన్ ఆక్సైడ్స్ 8 శాతం, హైడ్రోకార్బన్స్ 14 శాతం ఉంటాయి.
● ముఖ్యమైన ఇండోర్ వాయు కాలుష్య కారకం 'రెడాన్ గ్యాస్'.
వాయు కాలుష్యాన్ని కలిగించే ముఖ్యమైన వాయువులు
● కార్బన్ మోనాక్సైడ్, కార్బన్ డయాక్సైడ్, సల్ఫర్ డయాక్సైడ్, సల్ఫర్ ట్రి ఆక్సైడ్, నైట్రోజన్ ఆక్సైడ్స్, హైడ్రోజన్ సల్ఫైడ్, అమోనియా, ఆర్గెనైడ్స్, హైడ్రోకార్బన్స్, పదార్థ రేణువులు
● 10 మైక్రోగ్రాం పేపర్ పరిమాణం ఉన్న సూక్ష్మ పదార్థ రేణువులు తీవ్ర స్థాయి వాయు కాలుష్యానికి కారణమవుతున్నాయి.

దుమ్ము
● దుమ్ము 1 మ్యూసింబల్ ఏబ్జి... m. నుంచి 200 మ్యూసింబల్. m. పరిమాణం వరకు ఉంటుంది. దుమ్ము సహజంగా ఏర్పడుతుంది. శిలలు, నేల కోత కారణంగా దుమ్ము ఏర్పడుతుంది.
● స్ట్రోన్ ట్రైమింగ్ల ద్వారా కృత్రిమంగా కూడా ఏర్పడుతుంది.
● దుమ్ము వల్ల కళ్ళు, శ్వాసకోశ సంబంధిత వ్యాధులు ఏర్పడుతాయి.

పరిసరాల పరిశ్రమల నుంచి విడుదలవుతుంది. వాటి సంబంధిత లోహాలు, బుద్ధి మాంద్యం ఏర్పడటం, చిరాకం, కోసం, శరీరంపై హానికరమైన ఏర్పడటం, 'మిని మెటా' వంటి వ్యాధులు సంభవించడం జరుగుతుంది.

లేడ
● లేడేడ్ పెట్రోల్ నుండి ఉద్భవించే వల్ల విడుదలయ్యే పాగ వాయువు ద్వారా వాతాపరణంలోకి చేరుతుంది.
● మెడలు, కేంద్ర నాడీ వ్యవస్థ, కిడ్నీలు దెబ్బ తినడం, అలోపన పరిణామం మూలకం మొదలైన లోహాలు ఏర్పడుతాయి.
కాడ్మియం
● పరిశ్రమల నుంచి వాతాపరణంలోకి

కాంతిని అడ్డుకునేది.. శ్వాసకోశ వ్యాధులు కలిగించేది

పాగ
● పాగ రేణువుల పరిమాణం 0.01 మ్యూసింబల్. m నుంచి 1 మ్యూసింబల్. m. వరకు ఉంటాయి.
● పున పదార్థాలు, ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ముడిచేసిన ద్వారా పాగ ఏర్పడుతుంది.
● పాగ వల్ల శ్వాసకోశ సంబంధ వ్యాధులు ఏర్పడుతాయి.

మిస్ట్
● ఏరోసాల్స్ నీటి బిందువులతో కలిసిన పుడు మిస్ట్ ఏర్పడుతుంది. మిస్ట్ సాధారణంగా 10 మ్యూసింబల్. m. పరిమాణంలో మిస్ట్ రేణువులు ఉంటాయి. ఎక్కువగా పారిశ్రామిక ప్రాంతాల్లో మిస్ట్ ఏర్పడుతుంది.

పాగ
● మిస్ట్ నీటి బిందువులతో కలిసి పాగను ఏర్పరుస్తుంది.
● పాగ వల్ల శ్వాస సంబంధిత వ్యాధులు సంభవిస్తాయి. భూమిపై కాంతి ప్రసారం పాగ ఆధునికం.
రేణువుల కాలుష్య కారకాల వల్ల కలిగే దుష్ప్రభావాలను నివారించే

నివారించే
● రోడ్ల మరమ్మత్తు, గనుల్లో కార్మికులు అధికంగా దుమ్ము రేణువులను పిల్చడం వల్ల సిటిజన్స్ వ్యాధి సంభవిస్తుంది. ఈ వ్యాధి ఉపరితలాలకు సంబంధించింది.
పైలోజెన్స్
● నూలు, ఉన్ని, వివిధ వస్త్ర పరిశ్రమల్లో పని చేసే కార్మికులు ఆ పరిశ్రమల్లో విడుదలయ్యే ధూళి వల్ల పైలోజెన్స్ వ్యాధికి గురవుతారు.

పాగ
● ఈ వ్యాధి 'బయోస్ట్రోఫోసిస్' అని లేదా వెల్డ్ లాగ్ వ్యాధిగా పిలుస్తారు.
● ఆస్ట్రోస్ట్రోఫోసిస్, సిమెంట్ రేకుల పరిశ్రమల నుంచి విడుదలయ్యే ధూళి 'ఆస్ట్రోస్ట్రోఫోసిస్' వ్యాధికి కారణమవుతుంది.
● బొగ్గ గనుల్లో పని చేసే కార్మికులు ఆ ధూళిని పిల్చడం వల్ల 'స్ట్రోమోయోసిస్' అనే ఉపరితలాల వ్యాధికి గురవుతారు.

పాగ
● పాగ, మంచు కలయిక వల్ల ఏర్పడిన ఏరోసాల్స్ పాగ మంచు అంటారు.
● ఇది వాయు కాలుష్యానికి కారణమయ్యే ద్వితీయ కాలుష్య కారకం.
● సంప్రదాయ ఇంధనం అయిన బొగ్గను మండించడం వల్ల సల్ఫర్ డయాక్సైడ్ పరిమితి మించి వాతాపరణంలోకి విడుదలై, పాగ, ఇతర రేణువుల పదార్థాలతో రసాయనిక చర్య జరుగడం వల్ల సల్ఫ్యూరిక్ ఆమ్లంగా మారి, నీటి బిందువుల చుట్టూ చేరడం వల్ల పాగ మంచు ఏర్పడుతుంది.
● ఇది అమ్మ స్వల్పవాన్ని, క్షయకరణ ద్వారా కలిగి ఉండటం వల్ల దీన్ని క్షయకరణ పాగ మంచుగా పిలుస్తారు.

పాగ
● 1952లో లండన్ నగరంలో వారం రోజుల పాటు తెల్లవారజామున పాగ మంచు ఏర్పడింది. లండన్ నగరంలో ఈ కలుషిత పాగ మంచు వల్ల శ్వాస పీల్చడం కష్టమై, కళ్ళ మంటలు ఎక్కువై 4000 మంది ప్రజలు మరణించారు.
● కాబట్టి ఈ సంఘటన లండన్ స్మాగ్ దుర్ఘటనగా మిగిలిపోయింది. లాన్ ఏంజెల్స్ పాగ (కాంతి రసాయన పాగ మంచు)
● మోటారు వాహనాల్లో శిలాజ ఇంధనాల

విడుదలవుతుంది. గుండెపై ప్రభావాన్ని చూపుతుంది.
జల కాలుష్యం
● స్వచ్ఛమైన నీటిలో భౌతిక, రసాయనిక, మార్పునే నీటి కాలుష్యం అంటారు.
● జల కాలుష్య కారకాలు: పరిశ్రమలు, మానవ నివాస గృహాలు, భద్రత విద్యుత్ కేంద్రాలు, భూ అంతర బొగ్గ గనులు, చమురు బావులు నీటి కాలుష్యాన్ని కలిగిస్తాయి.
● భూ గర్భజలాలను సెస్టిట్ బ్యాంక్స్, పరిశ్రమల వినయ